
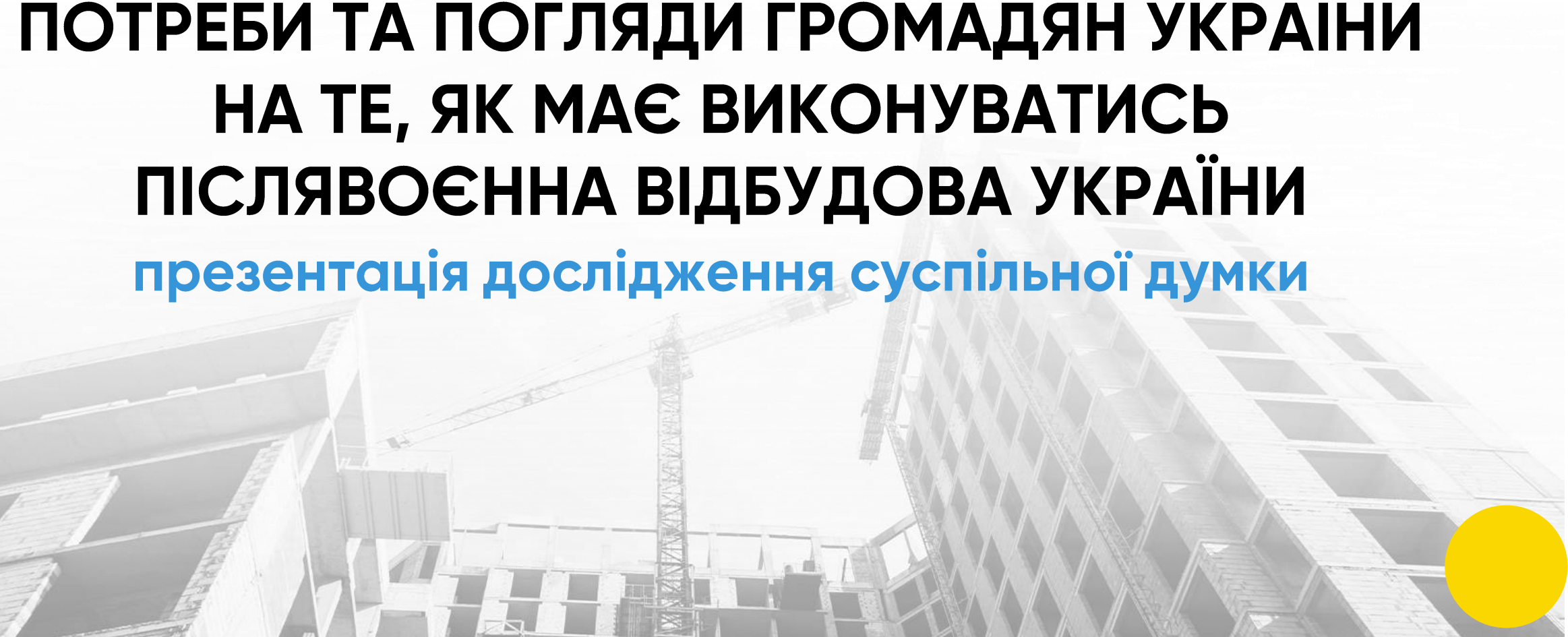
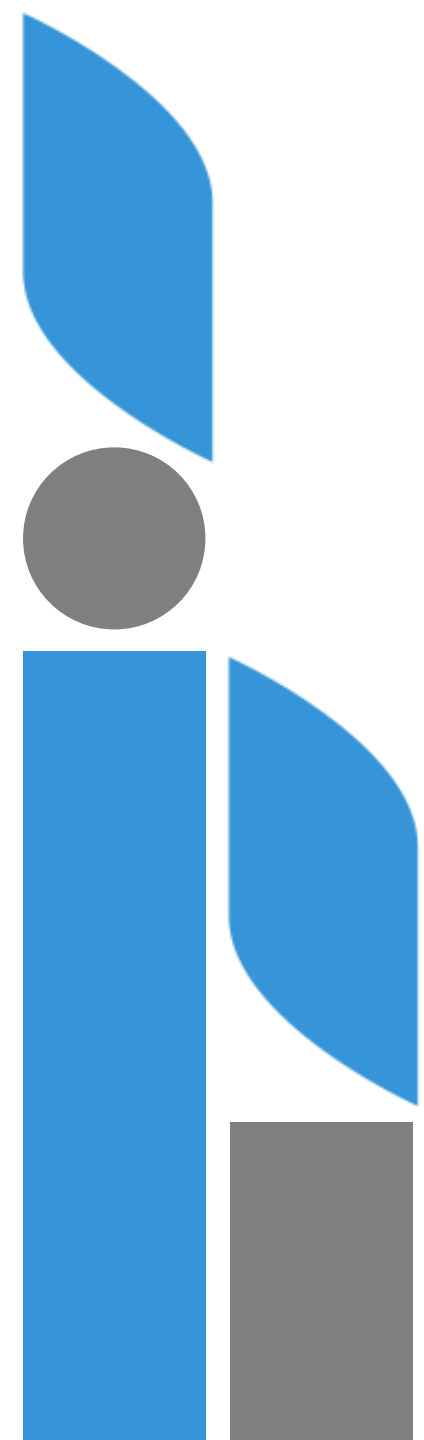

ПОТРЕБИ ТА ПОГЛЯДИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА ТЕ, ЯК МАЄ ВИКОНУВАТИСЬ ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

презентація дослідження суспільної думки

Методологія дослідження

Перша хвиля дослідження

Березень-квітень 2023 року
1012 інтерв'ю

Друга хвиля дослідження

Листопад 2023 року
1009 інтерв'ю

Специфікація
дослідження

Національне репрезентативне опитування
дорослого населення України, включно з ВПО

Телефонні інтерв'ю (CATI)

10 глибинних інтерв'ю з мерами та заступниками
мерів прифронтових та деокупованих регіонів

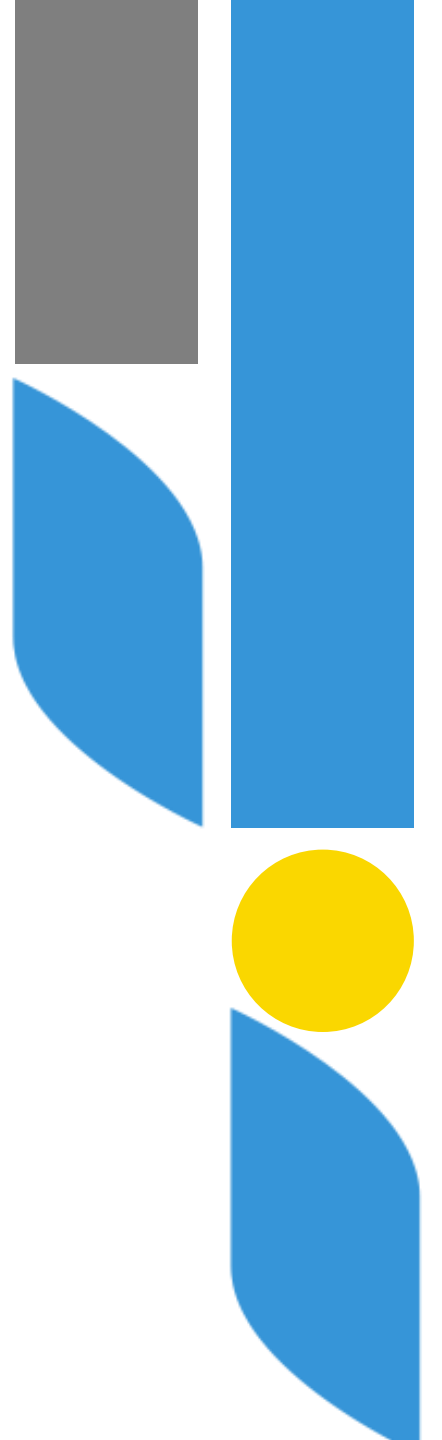
Особливі позначки

Статистично значущо більше / менше, ніж в цілому по вибірці. Довірчий інтервал (95%)

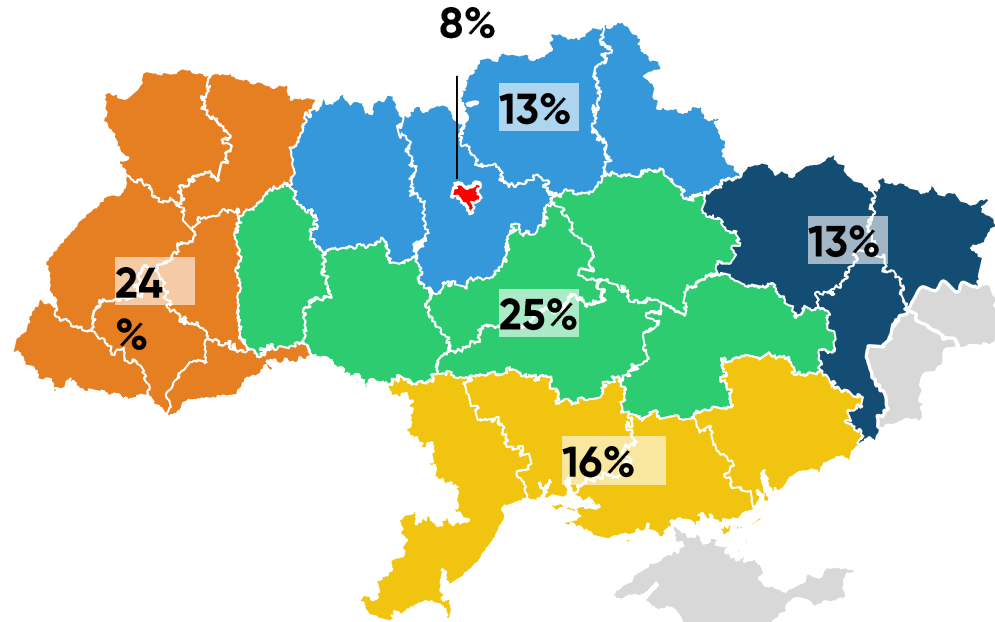
Статистично значущо більше / менше, ніж попередній хвилі дослідження. Довірчий інтервал (95%)

Профіль респондентів

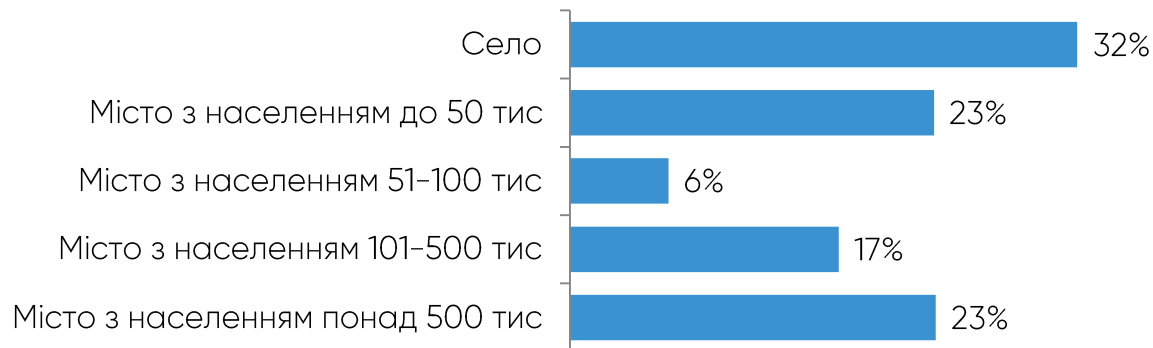

Регіони та розмір нас. пункту (до 24.02.22)

Розмір населеного пункту

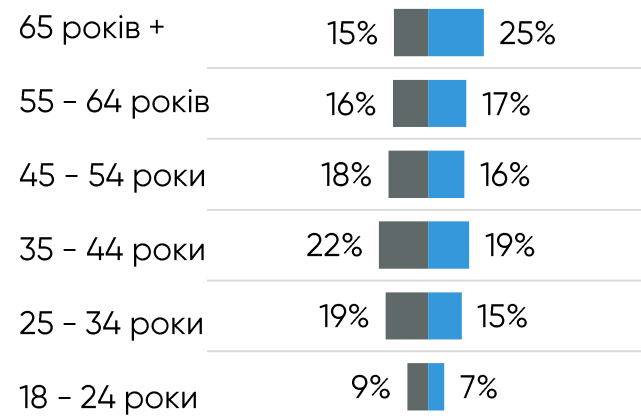

Регіон	Область
Київ (8%)	м. Київ
Північ (13%)	Житомирська, Київська, Сумська, Чернігівська
Захід (24%)	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька
Центр (25%)	Вінницька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська
Південь (16%)	Запорізька, Миколаївська, Одеська, Херсонська
Схід (13%)	Донецька, Луганська, Харківська

Статус ВПО

Демографічний профіль респондентів

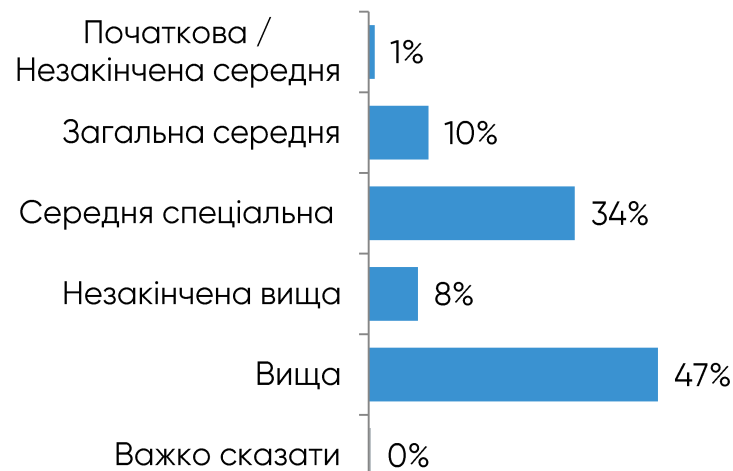
Сімейний стан

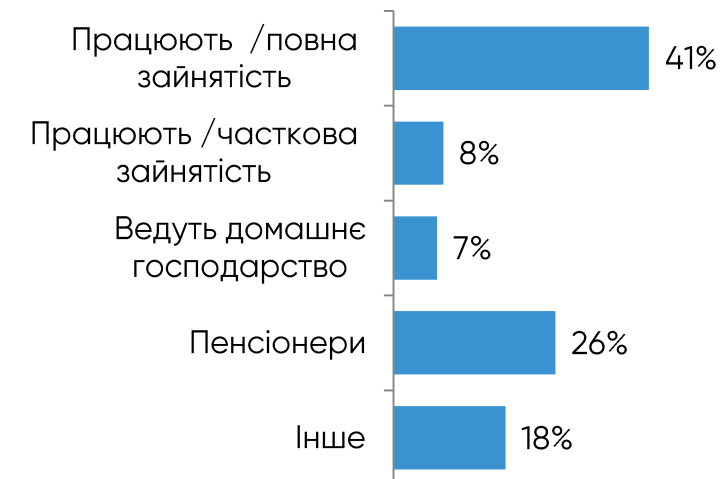
Наявність дітей до 18 років

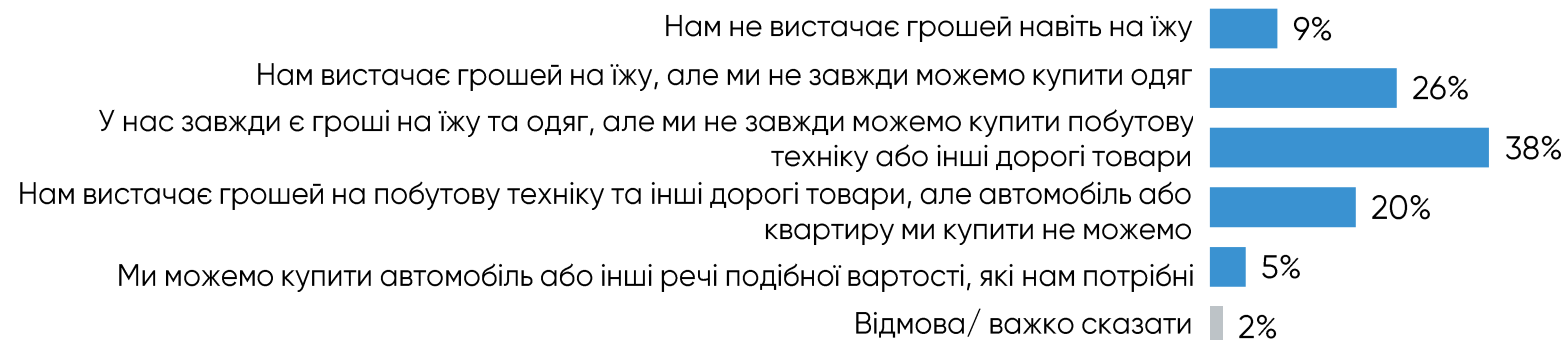
Освіта

Зайнятість

Статус добробуту

**Основні
проблеми України**

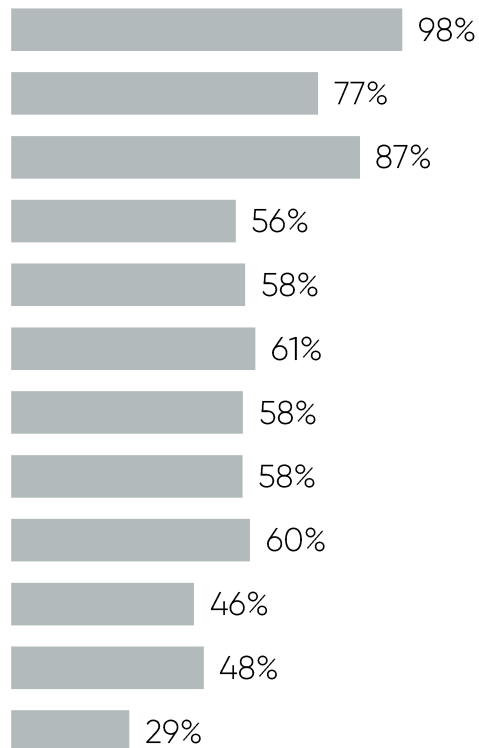
Оцінка серйозності проблем

Як і в березні 2023 року, ТОП – проблеми, які турбують українське суспільство – це збройна агресія та руйнування і корупція.

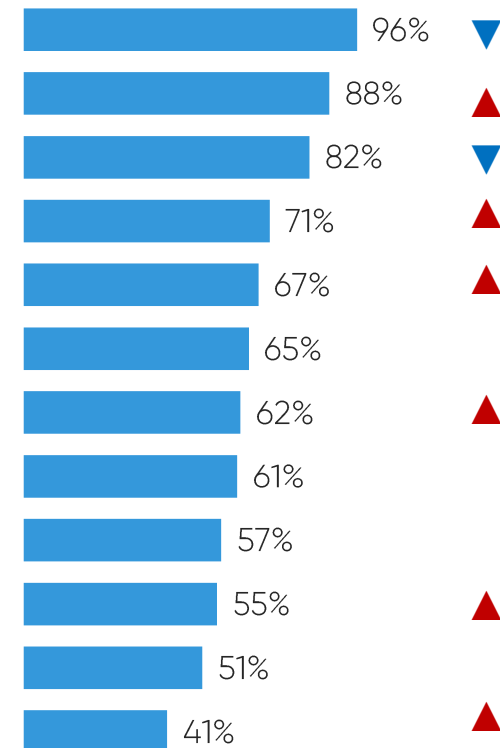

Березень 2023

N=1012

Листопад 2023

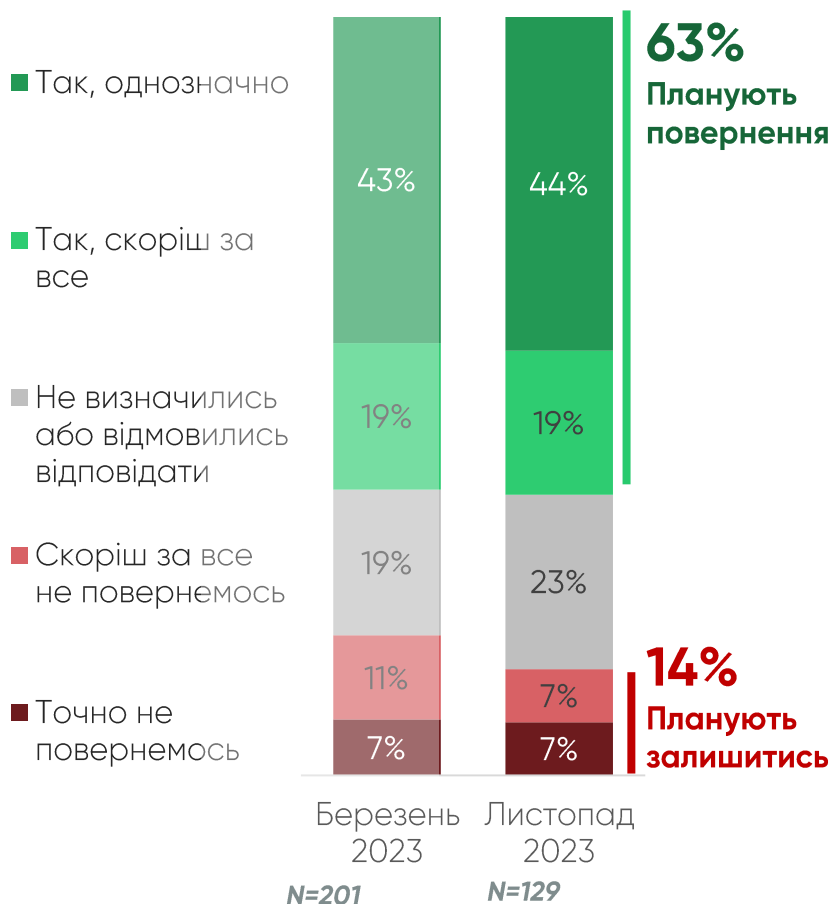
N=1009

Q4.1. Як Ви вважаєте, наскільки серйозними є нижче перераховані проблеми для України?

Впо: плани на повернення і основні бар'єри

Плани і наміри щодо повернення та стримуючі фактори

■ %: НЕ повернусь, поки актуально + сповільнює повернення

Q1. Чи плануєте ви повертатися до населеного пункту, де проживали до 24 лютого 22 року? * Q3. Також інші люди називають умови, які можуть стримувати повернення додому. Скажіть, наскільки вони важливі для вас.*

Основні побаювання щодо процесів відбудови

Побоювання або занепокоєння

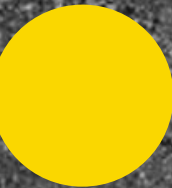
Q10. Чи маєте ви певні побоювання або занепокоєння, що плани відновлення і відбудови не будуть втілені належним чином?

Березень 2023 N=1012
Листопад 2023 N=1009

**Загальні очікування
щодо відбудови**

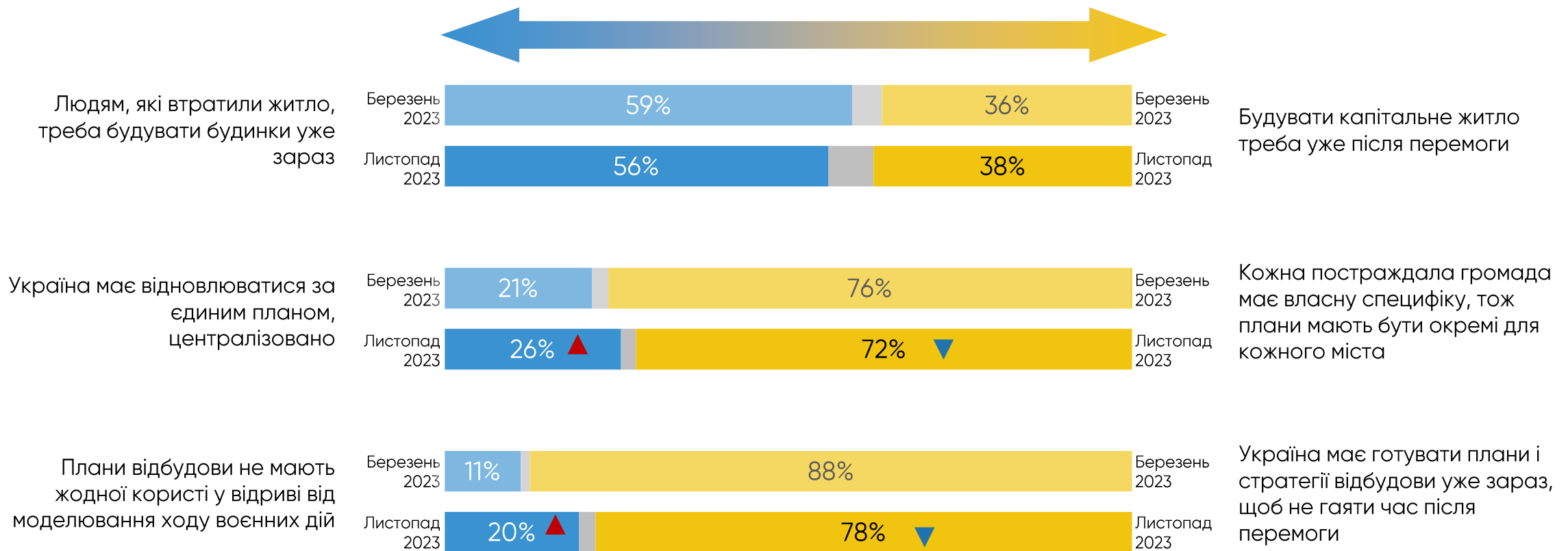

Ключові підходи до відбудови

Як і в березні 2023 року більшість українців вважають, що людям, які втратили житло потрібно будувати будинки вже зараз, відбудова має базуватись на принципі децентралізації, готувати стратегію відбудови потрібно вже зараз, щоб не гаяти час.

Q6. Я зачитаю пари тверджень, а ви скажіть, до якого ви схильняєтесь більшою мірою – до першого, чи до другого.

Березень 2023 N=1012
Листопад 2023 N=1009

Розподіл коштів на відбудову

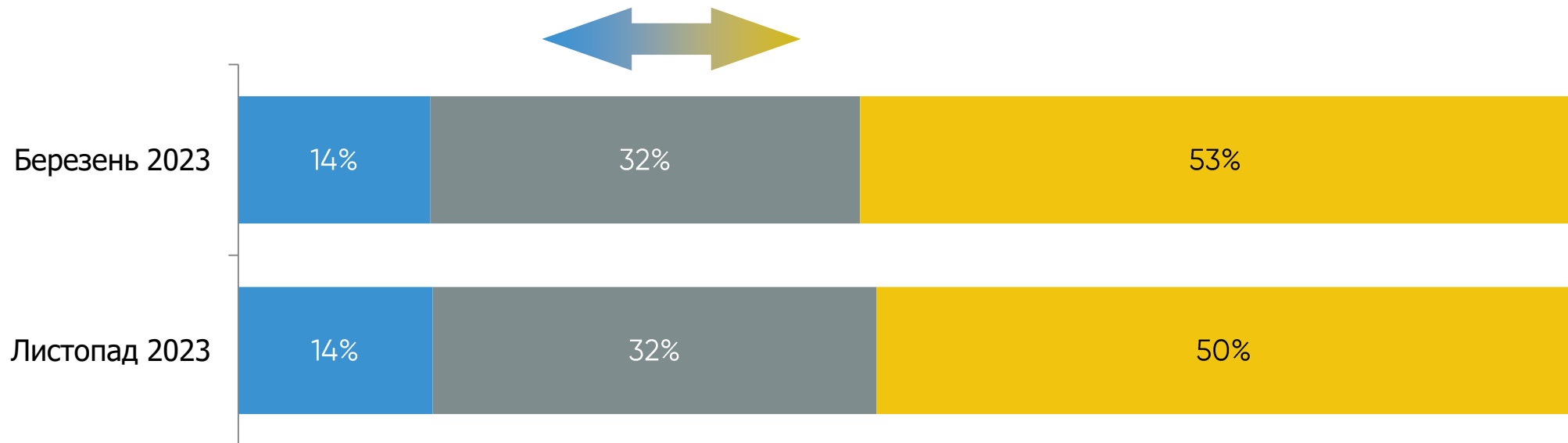

Як і в березні 2023 року, українці найчастіше підтримують ідею фінансування безпосередньо кожний проєкт напряду.

Всі кошти мають спрямовуватися в бюджет України і розподілятися централізовано

Має бути реалізовано «середній» сценарій, коли частина коштів надходить в бюджет, а частина – на фінансування конкретних проєктів

Кошти мають надходити безпосередньо на кожний проєкт напряду

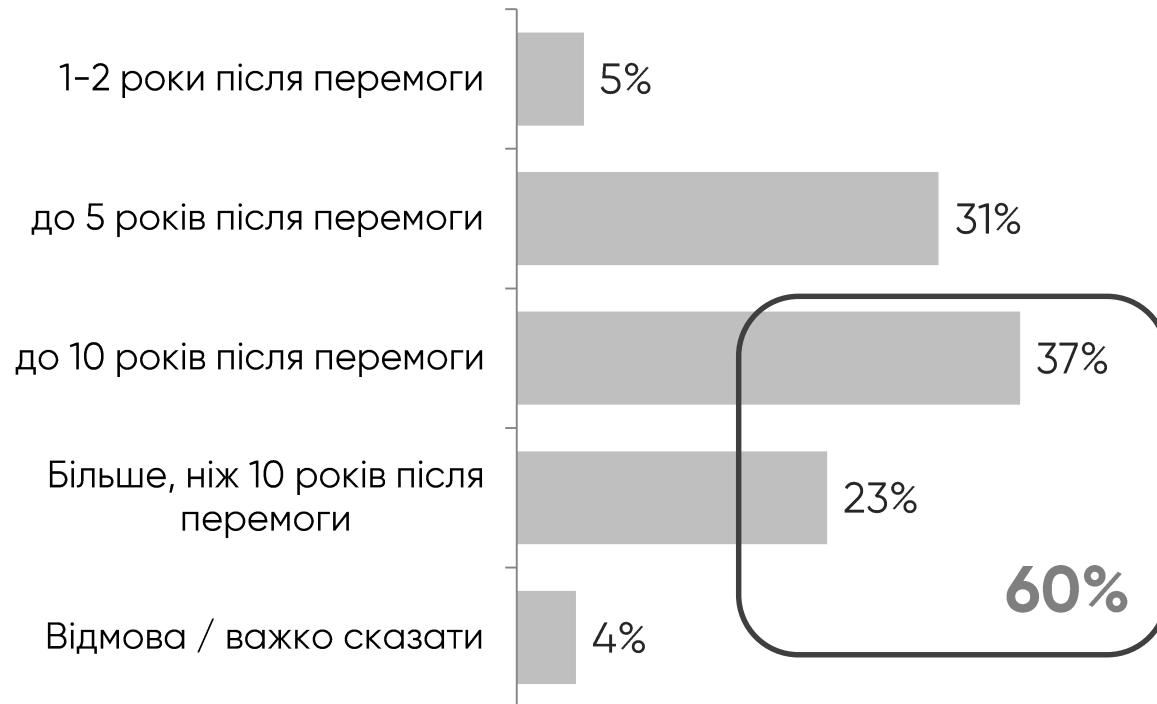
Q17. Для реалізації проєктів відбудови планується залучити кошти донорів та іноземних партнерів. Яким чином, на вашу думку, має відбуватися розподіл цих коштів

Очікувана тривалість робіт з відбудови

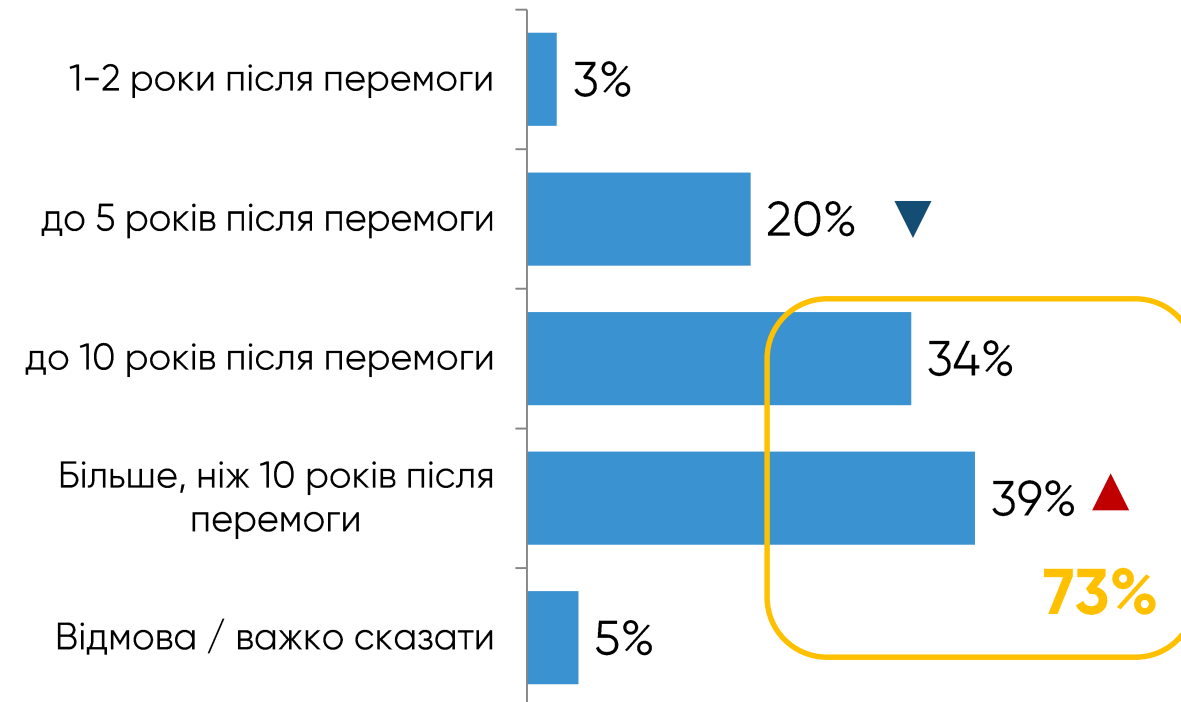

Українці готуються до більш тривалої відбудови, ніж вважали ще півроку тому.
Загалом 73% сьогодні очікують, що відбудова триватиме до 10 років або більше.

Березень 2023

Листопад 2023

Березень 2023 N=1012
Листопад 2023 N=1009

Q9. Загалом, як довго, на вашу думку, будуть тривати процеси відбудови України?

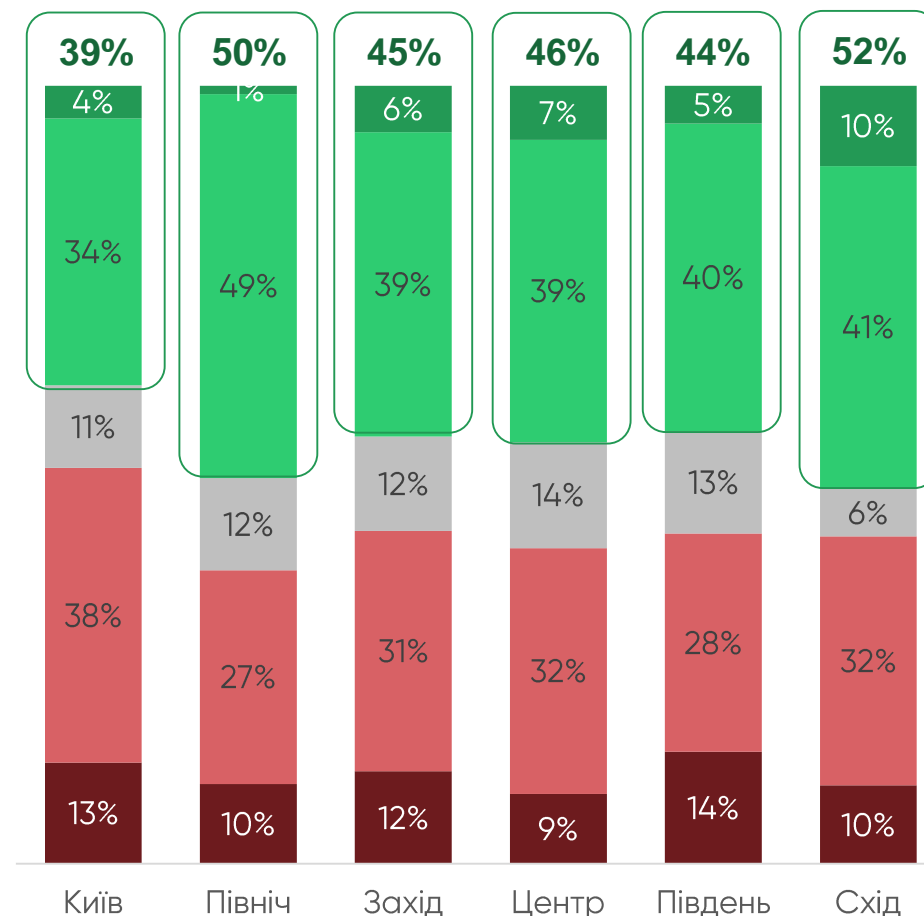
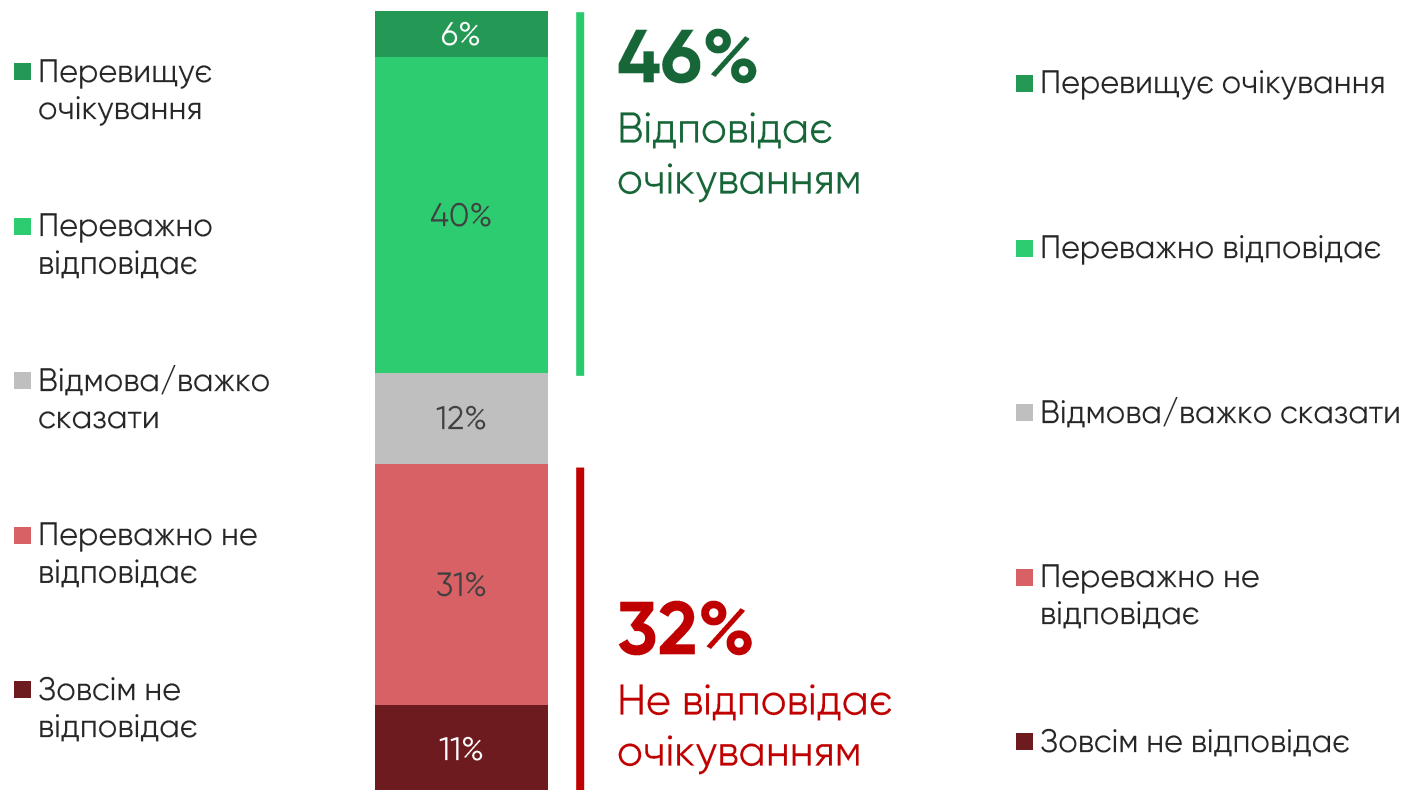
Оцінка поточного процесу відбудови

Відповідність стану відбудови очікуванням

Поточний стан відбудови відповідає або перевищує очікування 46% українців. Найбільш позитивне сприйняття відбудови спостерігається в Північному та Східному регіоні України. Кияни проявляють найбільш критичне ставлення: їх очікування частіше не виправдані.

Q11.5. Скажіть, загалом якою мірою процес відбудови відповідає Вашим очікуванням?

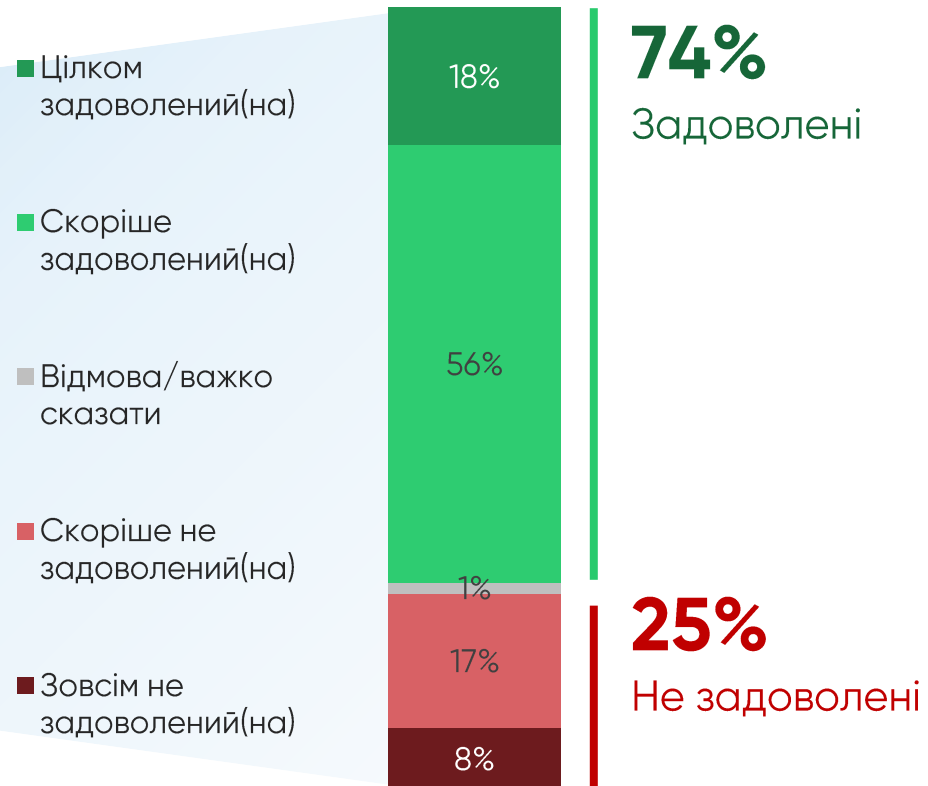
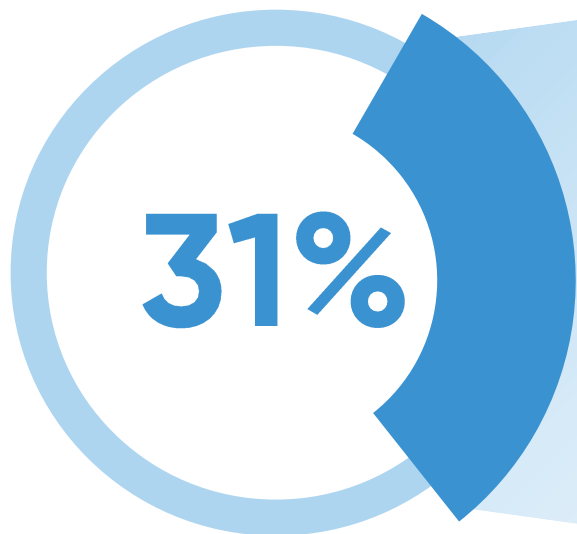
Листопад 2023 N=1009

Знання прикладів відбудови

Кожен третій дорослий українець знає або бачив приклади того, що вже було відбудовано. Переважна більшість серед них (74%) задоволені результатом.

Бачили приклади того, що вже було відбудовано:

Листопад 2023 N=1009

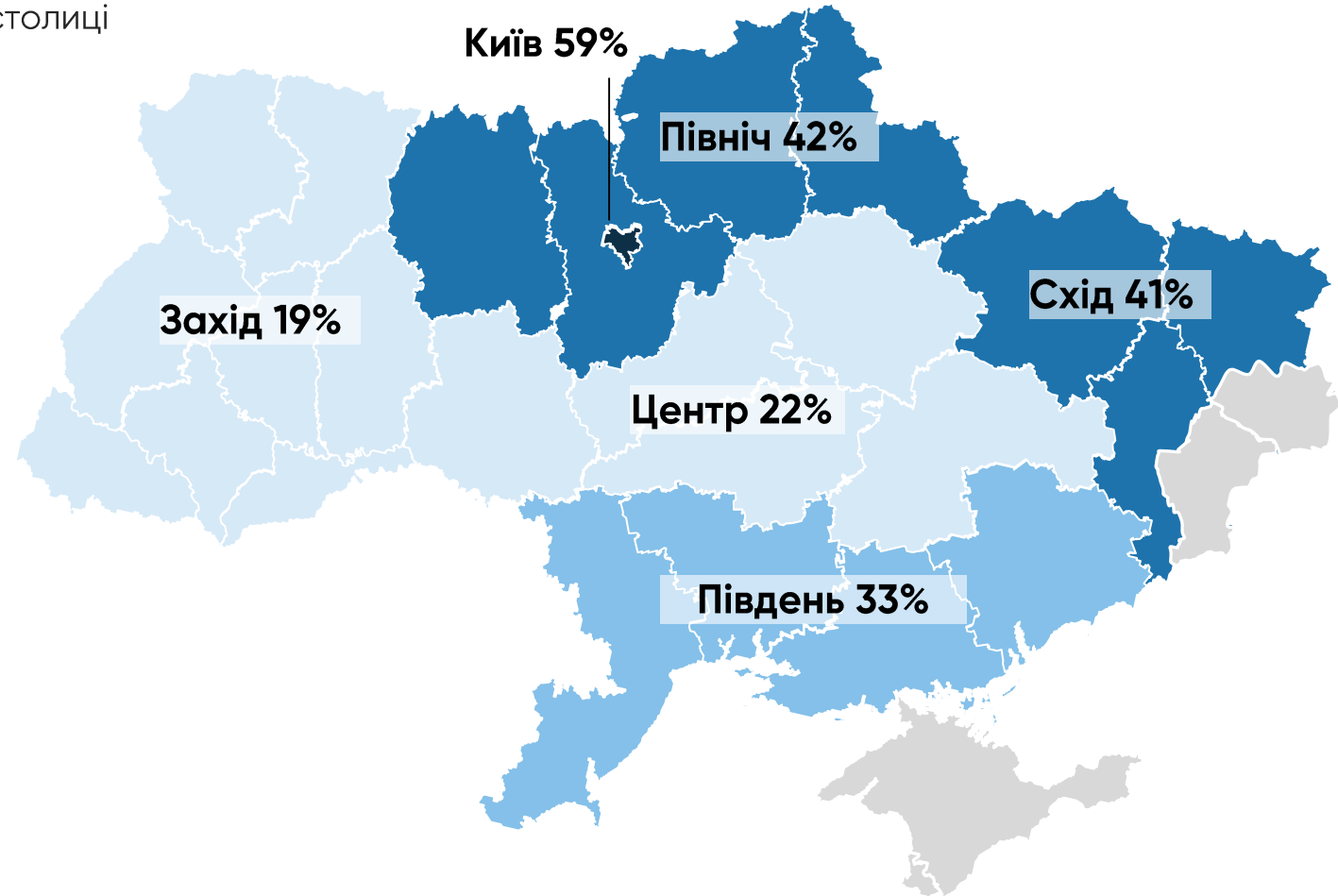
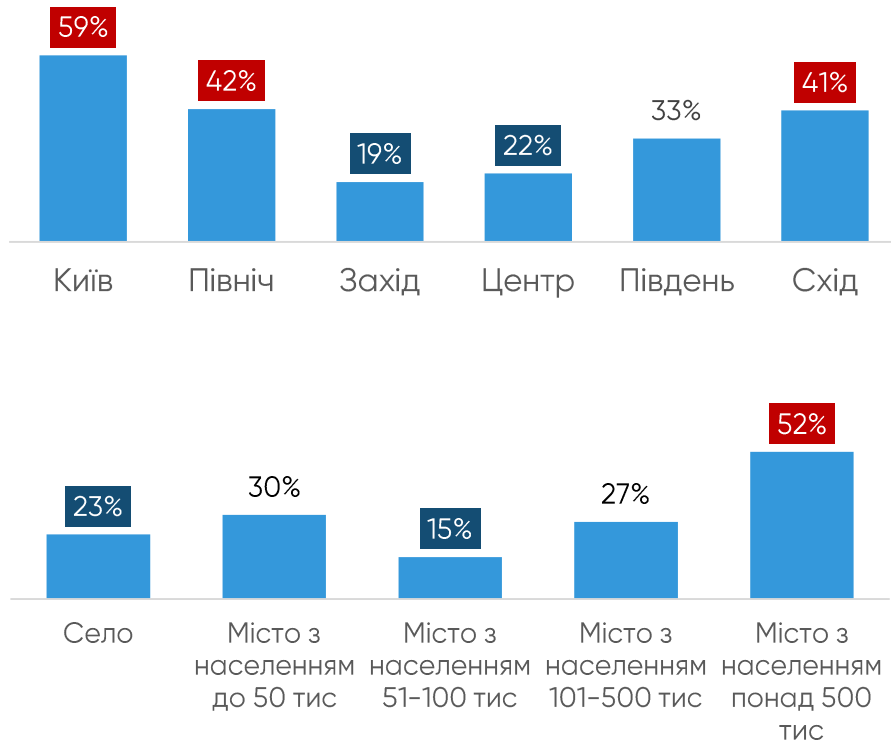
Листопад 2023 N=313, респонденти, які бачили приклади того, щоб було відбудовано

Q11.6 Чи знаєте Ви або бачили приклади того, що вже було відбудовано, відновлено у Вашому місті / вашому райцентрі / місті, з якого ви виїхали /райцентрі області, звідки ви виїхали?
Q11.7 Наскільки Ви задоволені результатами відбудови у вашому місті / вашому райцентрі / місті, з якого ви виїхали / райцентрі області, звідки ви виїхали?

Знання прикладів відбудови

Найбільшої помітності процес відбудови набуває в столиці та в Північному і Східному регіонах.

% Статистично значущо більше, ніж в цілому по вибірці (довір.інтервал 95%)
% Статистично значущо менше, ніж в цілому по вибірці (довір.інтервал 95%)

Листопад 2023 N=313, респонденти, які бачили приклади того, щоб було відбудовано

Q11.6 Чи знаєте Ви або бачили приклади того, що вже було відбудовано, відновлено у Вашому місті / вашому райцентрі / місті, з якого ви виїхали /райцентрі області, звідки ви виїхали?

Знання джерел фінансування відбудови

На думку українців, до фінансування відбудови, в першу чергу була залучена українська влада. Також вагомий вклад в фінансування був від міжнародної спільноти (фонди, ГО, уряди) та українського населення (ГО, волонтери, місцеві жителі).

Листопад 2023 N=313, респонденти, які бачили приклади того, щоб було відбудовано

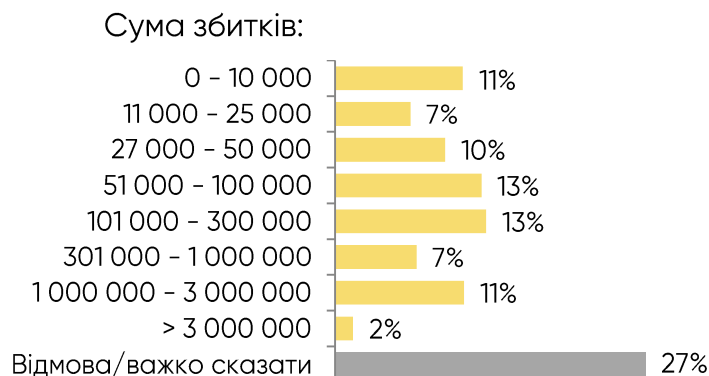
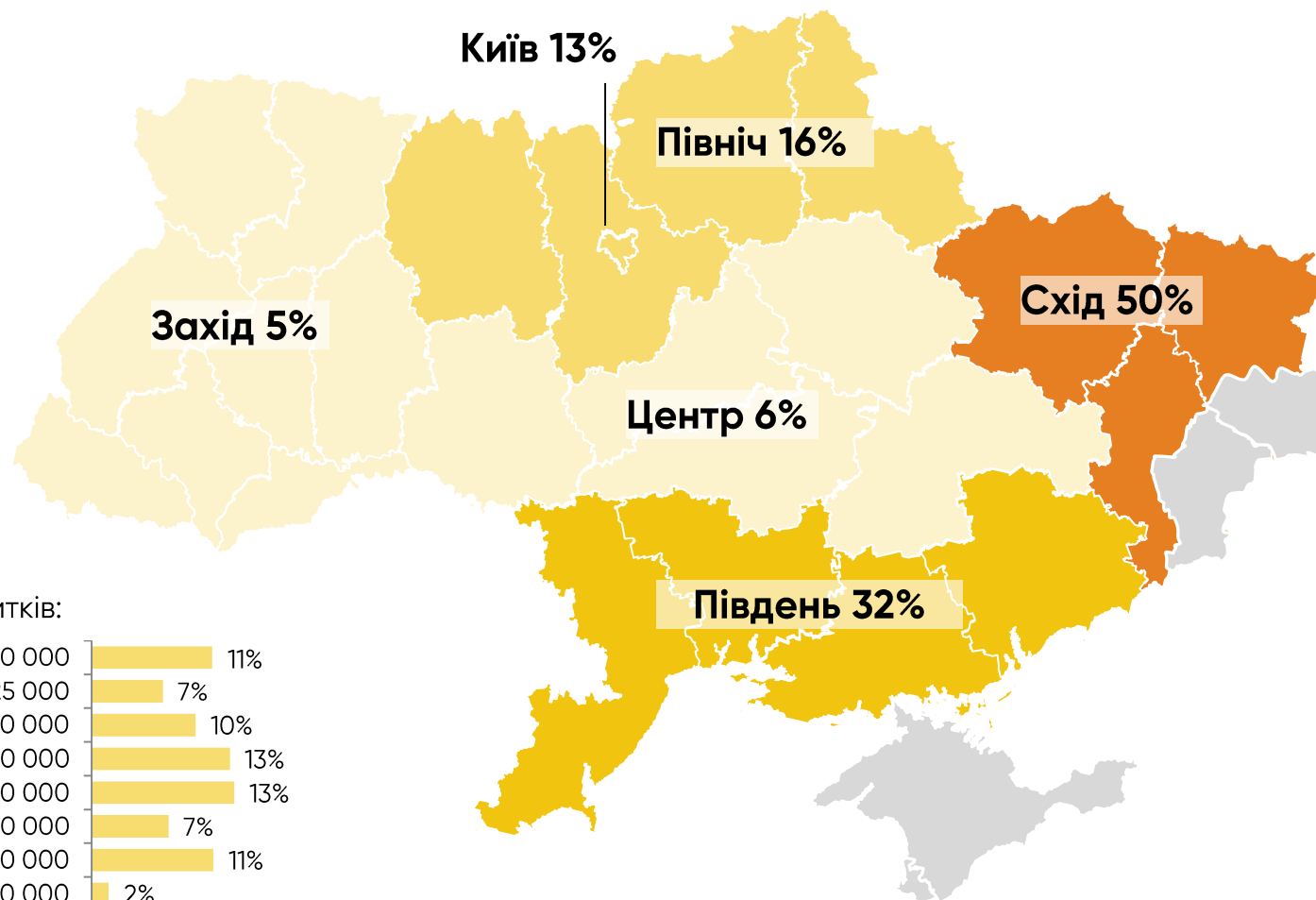
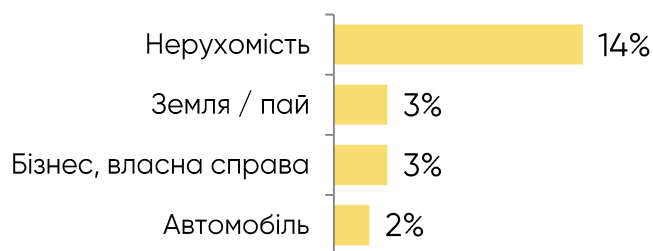
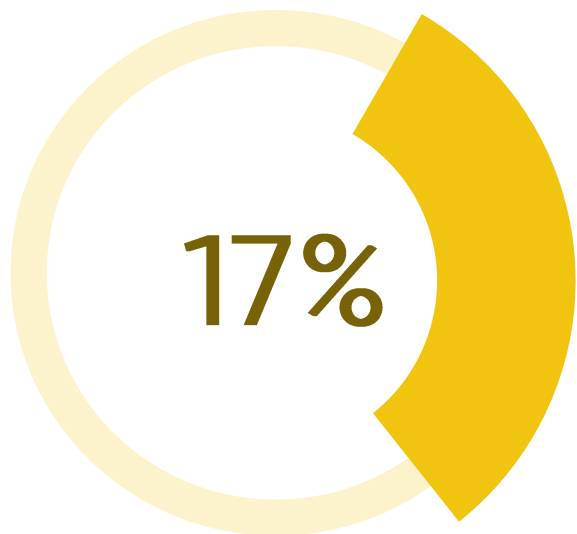
Q11.8. Хто був залучений до фінансування відбудови цих об'єктів?

Частка українців, майно яких постраждало

17% отримали пошкодження майна (переважно нерухомості). Найбільше постраждалих на Сході України, де кожен другий декларує, що отримав збитки. На другому місці – Південь.

Отримали пошкодження майна:

Листопад 2023 N=1009

Q11.9. Чи постраждало Ваше майно від бойових дій? Якщо так, то яке саме? Q11.10. В яку суму ви можете оцінити втрати від пошкодженого майна? Оцініть хоча б орієнтовно

Компенсація або інша допомога на відновлення

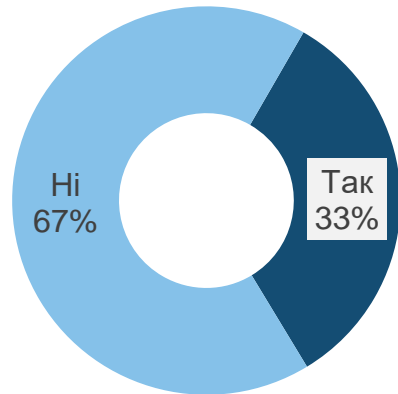
Подавали заявку на компенсацію або іншу допомогу:

Листопад 2023 N=176, майно яких було пошкоджене

Отримали компенсацію або іншу допомогу на відновлення:

Листопад 2023 N=56, подавали заявку на компенсацію

Причини неподання заявки на компенсацію або іншу допомогу:

Листопад 2023 N=120, не подавали заявку на компенсацію

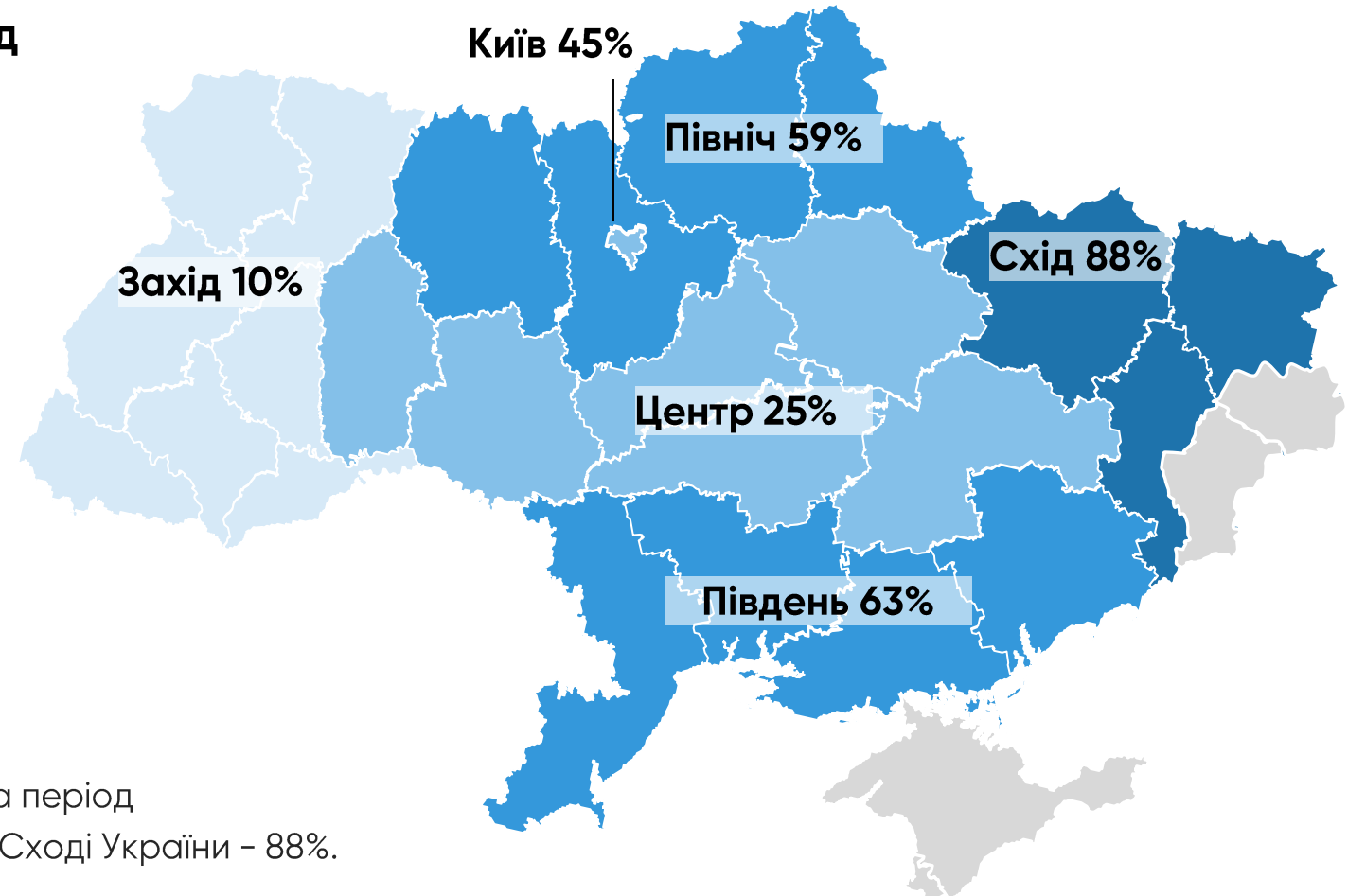
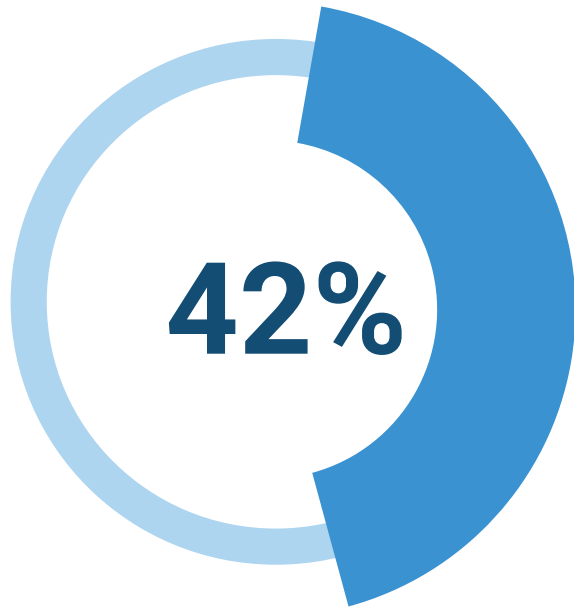
Q11.11. Чи подавали Ви заявку на компенсацію або іншу допомогу?

Q11.12. Чи отримали Ви компенсацію або іншу допомогу на відновлення? Q11.13. Чому Ви не подавали заявку на компенсацію або іншу допомогу?

Отримання допомоги за період повномасштабного вторгнення

Отримували будь-яку допомогу за період повномасштабного вторгнення:

42% українців заявляють, що отримували допомогу за період повномасштабного вторгнення. Найбільше таких на Сході України – 88%.

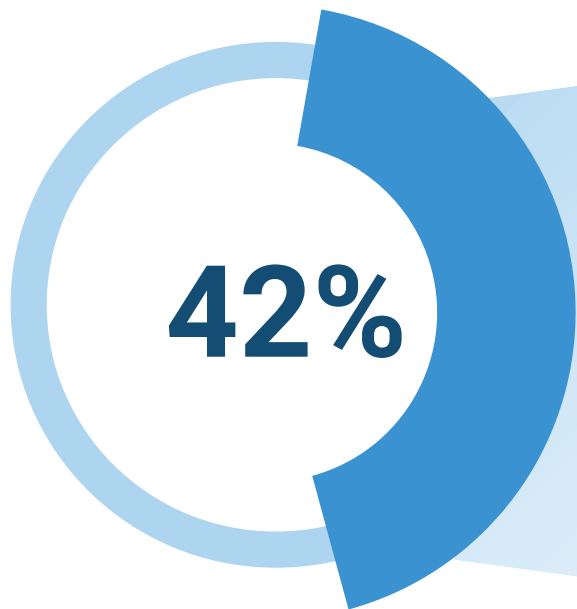
Листопад 2023 N=1009

Q11.14. Чи отримували Ви взагалі будь-яку допомогу за період війни – фінансову, гуманітарну, іншу? Якщо так, то від кого?

Отримання допомоги за період повномасштабного вторгнення

Головні джерела отримання допомоги – це міжнародні фонди та ГО, державна допомога та українські ГО і волонтери.

Листопад 2023 N=1009

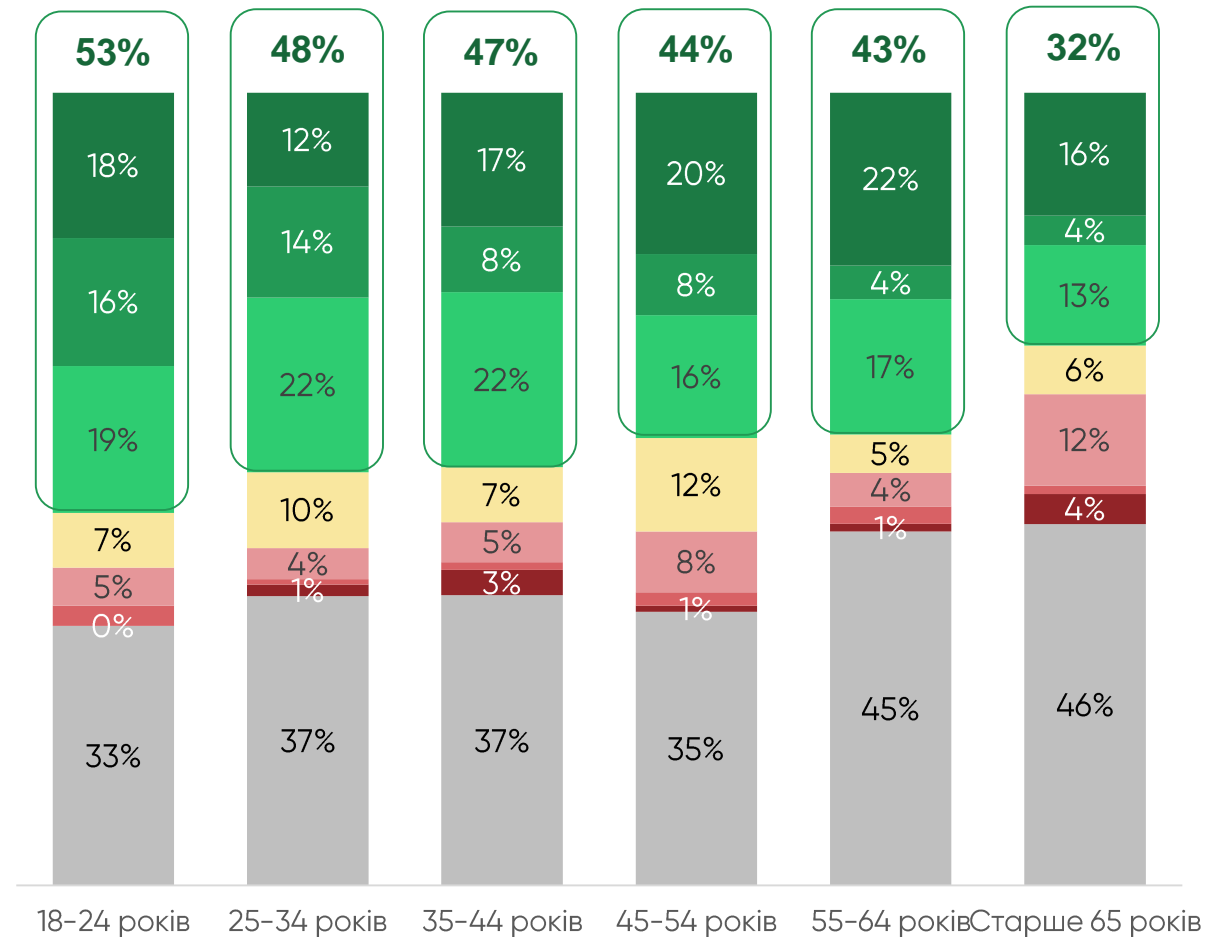
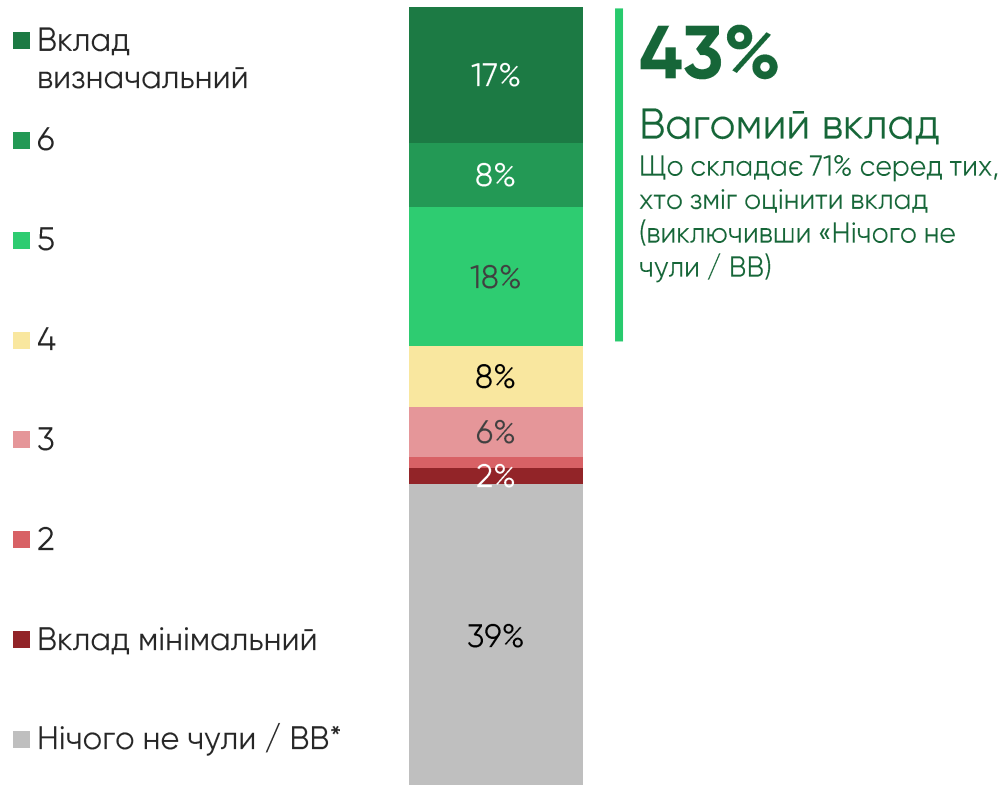
Листопад 2023 N=450, Отримували допомогу

Q11.14. Чи отримували Ви взагалі будь-яку допомогу за період війни – фінансову, гуманітарну, іншу? Якщо так, то від кого?

Участь міжнародних донорів у процесі відбудови України

Всі регіони України позитивно оцінюють вклад міжнародних донорів. Жителі Західного та Центрального регіону переважно погано обізнані щодо цього питання.

ВВ – Важко відповісти

Q12.1 Як би Ви загалом оцінили участь (вклад) міжнародних донорів у процес відбудови України?

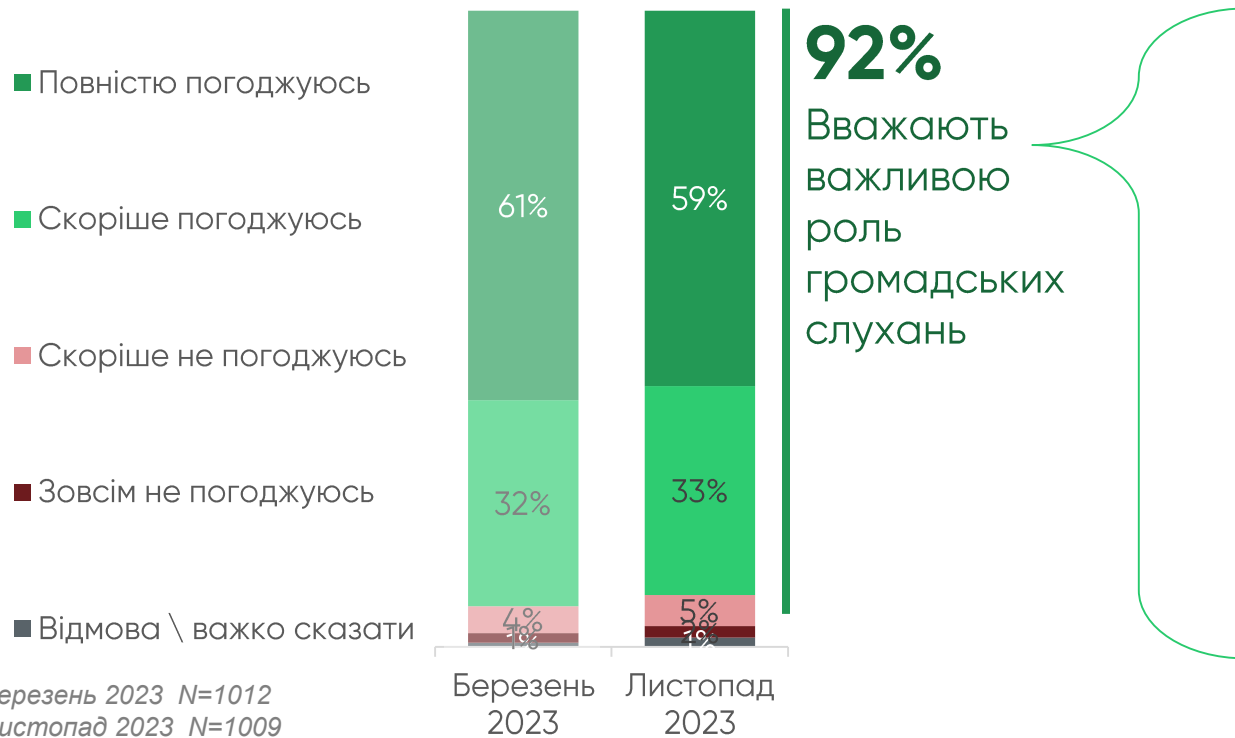
Листопад 2023 N=1009

Готовність населення долучатись особисто

Готовність долучатись особисто до обговорень проєктів у своїй громаді залишається на високому рівні. Як і в березні поточного року третина буде вважати це своїм обов'язком та ще стільки ж долучатимуться за можливості.

Доцільність консультацій з громадськістю під час планування великих проєктів

Готовність долучатись особисто (у тому числі в електронному вигляді)

Q22. Наскільки ви поділяєте чи не поділяєте думку, що при плануванні великих проєктів важливою є роль громадянського суспільства: обговорення, участь у голосуваннях, підписання петицій? Щоб думка громадськості враховувалась при визначенні пріоритетів планування робіт з відбудови. Q23. Наскільки ви особисто готові взяти участь у подібному обговоренні у своїй громаді – в тому числі в електронному вигляді, шляхом електронного голосування, приєднання до петицій тощо?

Важливість відкритості інформації

Як і в березні-квітні 2023 року, населенню дуже важливо, щоб більшість інформації про відбудову була у відкритому доступі. ТОП3 найважливіших пунктів залишаються контроль етапів здійснення та якості робіт, контроль витрат та інформація про виконавців та інформація про відповідальних осіб (хоча важливість останнього значущо знизилась).

Q13. Наскільки для вас важливо, щоб інформація про перебіг етапів відбудови була у відкритому доступі?
Значущих відмінностей між ФОП, малим, середнім та великим бізнесом не спостерігається

Березень 2023 N=1012
Листопад 2023 N= 1009

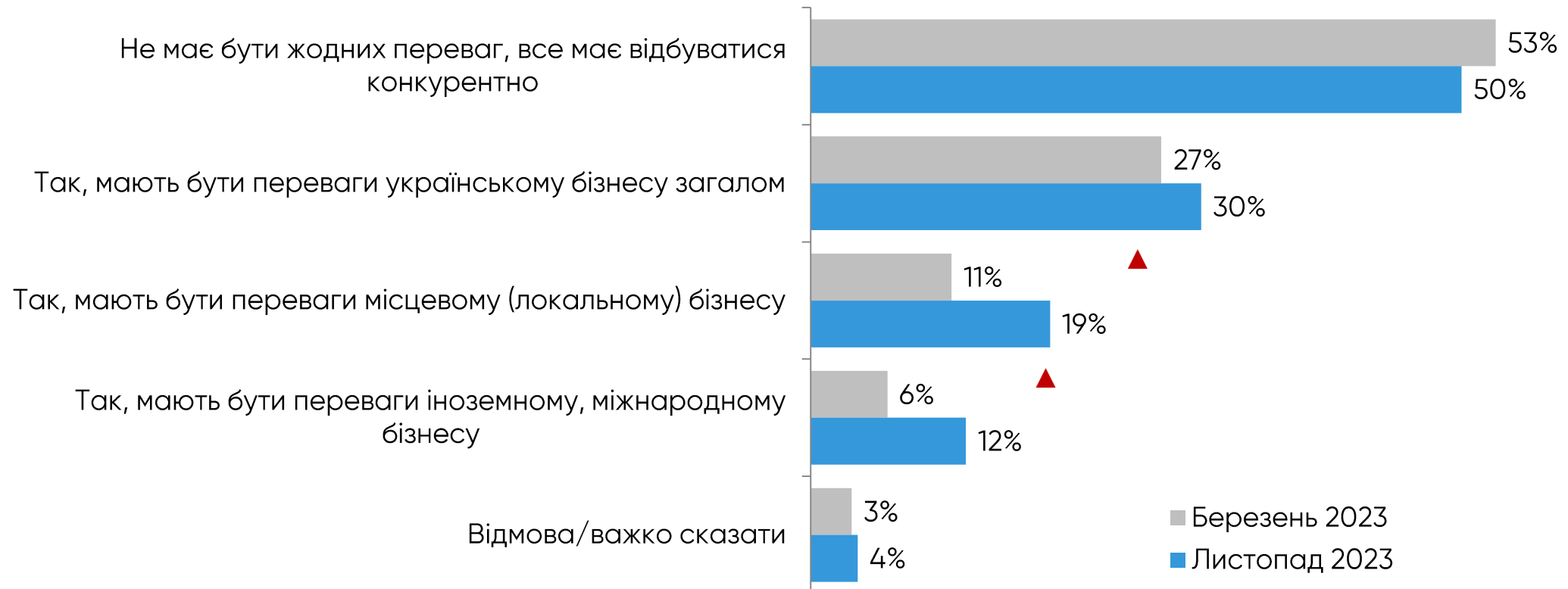
Вибір виконавців відбудови

Локалізація бізнесу як фактор вибору виконавців робіт з розбудови

Як і в березні поточного року, половина українців вважають, що під час вибору виконавців робіт не має бути жодних переваг за локалізацією бізнесу: і українські і іноземні компанії маю рівні права на виконання.

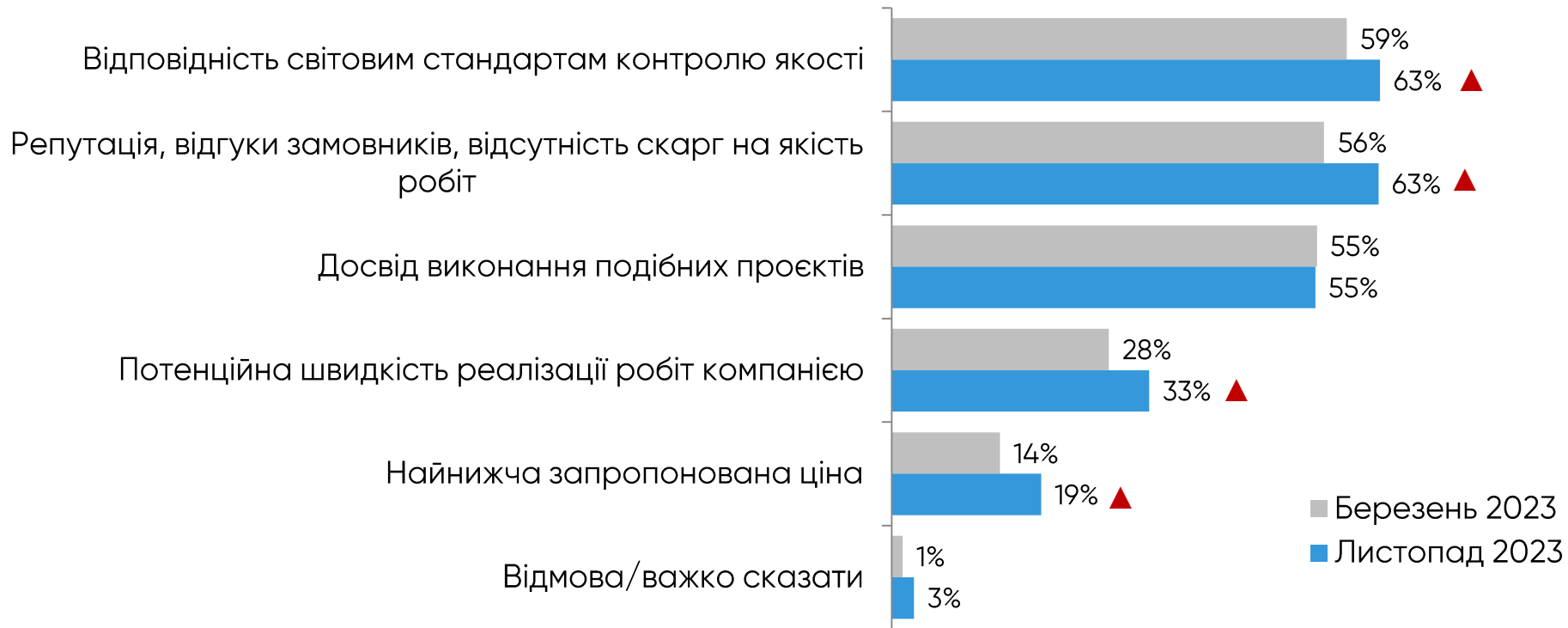
Q19. Під час тендеру виконавців робіт з відбудови чи має враховуватись ступінь локалізації бізнесу, тобто надаватись додаткові переваги компаніям залежно від їхньої локалізації?

Критерії вибору виконавців робіт

Підвищення вимог та очікувань українців спостерігається не лише до представників влади та інституцій, а й до виконавців робіт в листопаді 2023 року спостерігається підвищення показників по більшості критеріїв (потрібно враховувати більше критеріїв під час вибору виконавців).

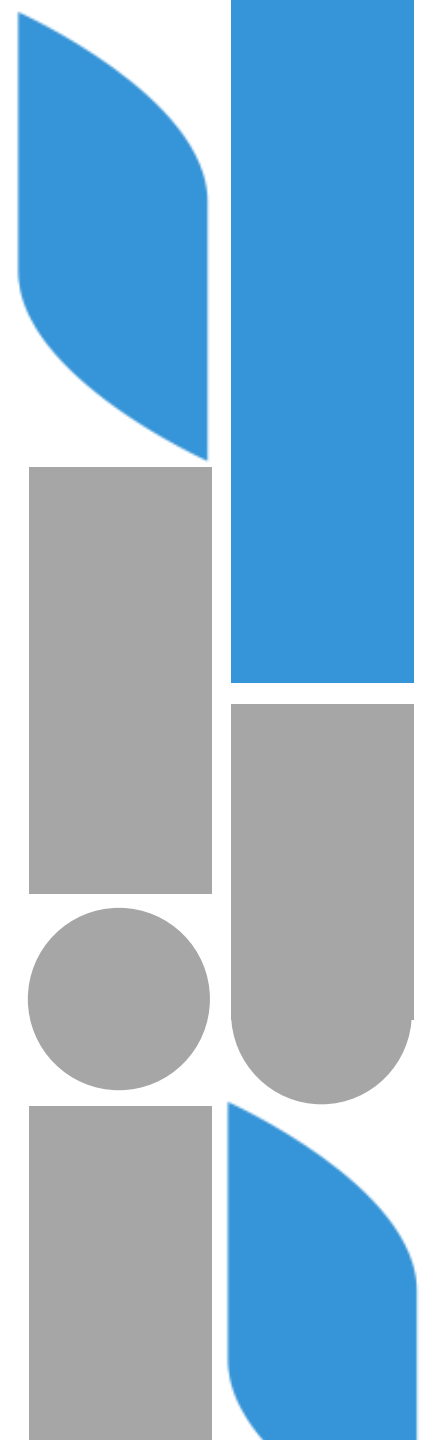
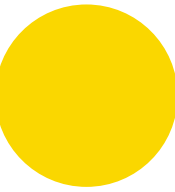
Головними критеріями відбору залишаються відповідність світовим стандартам контролю якості та репутація виконавця. Друге місце посідає наявність релевантного досвіду.

Березень 2023 N=1012
Листопад 2023 N= 1009

Q18. Які фактори треба брати до уваги при виборі виконавців робіт з відбудови?

Підсумки дослідження мерів

- Потреба в розумінні **концепції, стратегії відбудови на рівні держави**. Важливою є потреба розуміння механізмів розподілу коштів між більшими та меншими містами. Управлінці міст підкреслюють важливість урахування спроможностей міст співфінансувати проекти. Наголошують на необхідності індивідуального підходу до різних міст та регіонів.
- Розробка власних **стратегій відбудови** є надзвичайно важливою складовою для опитаних. Стратегії відбудови і чітке бачення мають лише одиниці, хоча всі говорять про її необхідність. Більшості потрібна допомога – ресурсна, експертна.
- Підкреслюється необхідність врахування **масштабу руйнувань** при розподілі коштів. Потреба в індивідуальному підході до міст з великими/суцільними руйнуваннями та без суттєвих руйнувань.
- Важливість врахування **кількості ВПО** при розподілі коштів між містами. Важливою складовою відбудови для більшості міст (крім зруйнованого житлового фонду та інфраструктури) є забезпечення житлом та робочими місцями ВПО, підтримка та розвиток підприємництва в місті та створення реабілітаційних центрів для військових та поранених.
- Потреба коректної та актуальної **оцінки численності та складу населення** для подальших управлінських рішень.
- Посилення кадрової спроможності, зокрема, у відповідь на виклики щодо війни (фахівців зі стратегічного планування, архітектори тощо).

Відбудова України: погляд представників міської влади

“

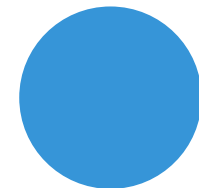
Більшість респондентів розуміють, що **виклики відбудови є великими, але також великими є можливості перейняти найбільш сучасний та інноваційний досвід у містобудуванні**

На думку (частини) респондентів, місцеві фахівці здебільшого готові до обміну досвідом і до співпраці з міжнародними експертами. Є потреба у грантах на розробку стратегій та проведення опитувань, навчанні фахівців місцевих команд (архітекторів, економістів, фахівців з комунікації тощо), розвиток бізнес-спільнот та співпраці місцевої влади з ними.

- надання сталої методології із створення стратегій відбудови: рекомендації, навчання та супровід/фасилітація громад і міст з боку міжнародних організацій та держави;
- обмін досвідом з європейськими країнами, де відбувалася відбудова (країни колишньої Югославії), навчання від міжнародних експертів, співпраця з міжнародними командами;
- навчання фахівців з містобудування щодо сучасних стандартів містобудування, архітектури, комунікацій, земельних кадастрів, смарт-технологій тощо;
- сприяння у пошуку європейських міст-партнерів, які б допомагали у відбудові, не всі міста і громади мають спроможність самостійно їздити на конференції і шукати партнерів;
- грантові кошти на роботу із розробки стратегій: є хороші українські фахівці, що створювали дієві стратегії міст до війни і можуть створювати стратегії відбудови, але під час війни у міських бюджетах на це немає коштів, є пріоритет допомагати армії;
- сприяння посиленій комунікації із громадою та зацікавленими сторонами;
- проведення опитувань експертів та населення, для надання актуальної і об'єктивної інформації;
- навчання підприємців як залучати гранти та працювати з міжнародними партнерами;
- сприяння розвитку спілок підприємців, розвитку співпраці бізнесу і місцевої влади.

Підсумки дослідження

- Як і у березні, трьома основними проблемами українці вважають війну (листопад 96%, тоді як березень 98%), корупцію (листопад 88%, тоді як березень – 77%) та руйнування інфраструктури і житла (листопад 82%, тоді як березень – 87%). Страхи війни та руйнувань стали дещо меншими, тоді як корупційні ризики зараз турбують українців навпаки на 11% більше.
- Українці серед ключових проблем ставлять війну та пов'язані руйнування, але тривалість цього періоду призводить до звикання і ми бачимо зміщення акцентів та фокусування на проблемах, пов'язаних з питаннями корупції, справедливості та економічного добробуту.
- Серед опитаних 17% отримали пошкодження майна – переважно нерухомості. Більшість (65%) тих, хто зазнав збитків та руйнувань, не подавала заявку на компенсацію. З них значна частина (37%) вважає, що у держави є нагальніші потреби, 12% вважають, що є люди, які постраждали більше, тому нехай держава допомагає саме їм. При цьому 26% не подавались на допомогу, бо не вірять, що її отримають. Українці усвідомлюють, що під час воєнного стану можна покладатися на владу переважно з питань точкового ремонту. Реновація житла та розбудова нових житлових районів здається реалістичнішою для респондентів по закінченню війни.

- Українці позитивно оцінюють програму відновлення, але їм бракує розуміння та чіткості. Відсутність цього розуміння породжує недовіру.
- 43% українців відзначають вагомий внесок міжнародних донорів у процес відбудови України.
- Загалом поточні процеси відбудови відповідають або перевищують очікування 46% українців. Кожен третій дорослий українець (31%) знає або бачив приклади того, що вже було відбудовано. Переважна більшість серед них (74%) задоволена результатом.
- Найбільшим ризиком у відновленні України населення бачить корупцію, причому одразу за двома параметрами: повернення корупційних схем (79%), відсутність контролю та, як наслідок, розкрадання коштів (75%). І на третьому та четвертому місцях українців непокоять великий масштаб руйнувань (65%) та загроза повторення бойових дій (63%).
- Збільшилась частка українців, які вважають, що відбудова триватиме понад 10 років. У березні так вважали 63% населення, а в листопаді вже 73% очікують, що відбудова триватиме до 10 років або більше. Такі ж прогнози українці дають і стосовно відновлення економіки: 70% вважають, що цей процес триватиме до 10 років та більше.

Контакти

- 04053, Київ,
вул. Січових Стрільців, 37-41
- +38 (044) 360 52 42
- office@ti-ukraine.org
- www.ti-ukraine.org

- [TransparencyInternationalUkraine](https://www.facebook.com/TransparencyInternationalUkraine)
- [@transparencyukraine](https://www.instagram.com/transparencyukraine)
- twitter.com/TransparencyUA
- twitter.com/TI_Ukraine_eng

